

ชื่อโครงการ งานรวบรวมพันธุ์พืช
วัตถุประสงค์ เป็นการรวบรวมพันธุ์พืชที่มีศักยภาพในการเป็นพืชเศรษฐกิจในอนาคต โดยการรวบรวมจากแหล่งต่างๆ ในประเทศ และบางชนิดนำเข้าจากต่างประเทศ พร้อมทั้งทำการตั้งเขตและสาริตและศึกษาการเจริญเติบโต เพื่อแนะนำให้เป็นพืชที่เกษตรกรจะเลือกนำไปปลูกตามความเหมาะสม ในรูปแบบการปลูกพืชรูปแบบต่างๆ

พระราชดำริ

“ให้จัดพื้นที่และปลูกรวบรวมพันธุ์ไม้ประเภทต่างๆ ที่ศูนย์ศึกษาการ พัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร โดยให้ดำเนินการในรูปแบบเช่นเดียวกับที่ดำเนินการที่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ให้นำพืชผักพื้นเมืองทั้งที่มีอยู่แล้ว ณ ศูนย์ศึกษาฯ และที่จะได้ใหม่มาศึกษาค้นคว้า ค้นโภชนาการ โดยให้สถาบันโภชนาการมหาวิทยาลัยมหิดล ช่วยไปศึกษาวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการ และเมื่อได้ผลอย่างไรก็ให้แจ้งข้อมูลมาที่ศูนย์ศึกษาฯ เพื่อจะได้นำไปประกอบการพิจารณาขยายพันธุ์ผักนั้นๆ สำหรับไปใช้ในโครงการอาหารกลางวันของ โรงเรียนต่างๆ เช่น โรงเรียนของตำรวจตระเวนชายแดน เป็นต้น

ขอให้ทางโครงการอาหารกลางวันช่วยเก็บรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองต่างๆ เช่น ตาว ส่งมาให้ปลูกที่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ โดยบอกแหล่งที่เก็บมาให้ชัดเจน

ให้ขยายพันธุ์ดอกไม้ประเภทต่างๆ โดยเฉพาะดอกพยอม ที่มีแหล่งจากคอกขลุ่ยเทพ นามาไว้ที่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ” (22 กพ. 2537)

ผู้รับผิดชอบ ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ระยะเวลาดำเนินงาน

การดำเนินงาน/ผลการดำเนินงาน

งานรวบรวมพันธุ์พืชแบ่งออกเป็นกลุ่ม ดังนี้

พันธุ์ผักพื้นเมือง เป็นผักที่มีการปลูกและการบริโภคกันอยู่แล้วในพื้นที่บ้าน และเป็นผักที่มีศัตรูคือโรคและแมลงเข้าทำลายน้อย รวบรวมผักพื้นเมืองทางภาคเหนือเป็นบางชนิด เช่น ผักเห็ด ผักเชียงดา ผักฮ้วน ผักขี้หูด ผักกูด ผักติ้ว ถึงลาว สะแล ผักปุย ผักปูลิง ผักอีหล้า บัวบก ผักหนาม ผักแปม มะเขือชนิดต่างๆ และพริกชนิดต่างๆ เป็นต้น ผลการดำเนินงาน คือ ดูนัด ดินพันธุ์ผักพื้นเมืองที่รวบรวมไว้ 103 ชนิด และผักบัวบกอีก 5 ชนิด ทำการขยายพันธุ์ผักพื้นเมือง เพื่อสนับสนุนงานขยายผลของศูนย์ฯ หมู่บ้านขยายผล และโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เช่น สะแล

จ๊กค่าน ชะอม ผักแปม ขอบ เพกา เขียงคา ส้มป่อย เล็บครุฑ ผักถูด ผักเสียด บัวบก โภศ และขหนูน เป็นต้น

พืชสมุนไพร รวบรวมพันธุ์พืชสมุนไพรที่มีคุณค่า ปลูกดูแลรักษา ปัจจุบันรวบรวมได้ 64 ชนิด เช่น เปล้าน้อย คองคิง ว่านหางช้าง ทองพันชั่ง เจตมูลเพลิง เสลดพังพอน บอระเพ็ด รวงจืด ชุมเห็ดเทศ มะแว้งคัน และฮ่อสะพายควาย เป็นต้น

ไม้ดอกหอม รวบรวมพันธุ์ไม้ดอกหอม ซึ่งมีคุณค่าในการเป็นไม้ประดับ บางกลุ่มเป็นไม้ไทยดั้งเดิม ไม้มงคล และไม้ในวรรณคดี ปัจจุบันรวบรวมพันธุ์ไม้ดอกหอมไว้ 38 ชนิด เช่น กระดังงา การะเวก แก้วประยงค์ พุด มณฑา สายหยุด พิภล พะยอม ต้นหยง นุนนาค มะลิ และรสสุคนธ์ เป็นต้น ดูแลรักษาค้นพันธุ์และขยายพันธุ์ไม้ดอกหอมไว้บางชนิดคือ พุดซ้อน มะลิ ประยงค์ แก้ว นุนนาค การะเวก พุทธชาด สายน้ำผึ้ง เทียนหยด และจำปา เป็นต้น

6.4. พันธุ์ไม้ทั่วไป รวบรวมพันธุ์ไม้ผล เช่น ขนุน กระท้อน ส้มโอ ลิ้นจี่ กัลย และพุทรา เป็นต้น โดยรวบรวมพันธุ์ที่เป็นพันธุ์ดี ไม้ผลที่เติบโตได้ดีในภาคอื่น เช่น สละ มังคุด และลองกอง เป็นต้น ไม้อุตสาหกรรม เช่น ปอสา ไม้หางไหล ว่านหางจรเข้ มะกอกน้ำ ไม้ มะแฟน มะตูม มะขามป้อม หวาย และเหรง เป็นต้น พืชหัวที่ให้อาหารแป้ง เช่น บุก มันมือเสือ มันอ่อน และมันกลอย เป็นต้น และไม้ดอกไม้ประดับ เช่น ว่านวาสนา ว่านมหาลาก และปาล์ม ชนิดต่างๆ เป็นต้น ดูแลและรักษาพันธุ์ไม้ที่รวบรวมไว้ศึกษาและสังเกตการเจริญเติบโตผลผลิตของไม้ผล ขยายพันธุ์เพื่อสนับสนุนงานขยายผลของศูนย์ฯ คือ มะกอกน้ำ มะขามป้อม ขนุน กระท้อน ส้มโอ ปอสา หางไหล และหวาย เป็นต้น